

STRATEGI FÖR EN HÅLLBAR TILLVÄXT AV KLUBBAR

Framtagen 2023 av Riksförbundet Sveriges 4H

STRATEGI FÖR EN HÅLLBAR TILLVÄXT AV KLUBBAR

SYFTET MED STRATEGIN

Denna strategi är en del av projektet “Ett friluftsliv nära dig”, finansierat av Svenskt Friluftsliv 2022. Den har tagits fram tillsammans med Hallands 4H och Skånes 4H.

Syftet med strategin är att svara på frågan hur 4H kan vända den nedåtgående trenden och skapa en hållbar tillväxt av klubbar.

STRATEGIN SVARAR PÅ TRE FRÅGOR:

1.

Hur kan vi starta nya klubbar?

2.

Hur kan vi få igång vilande klubbar?

3.

Hur blir aktiviteter attraktiva och tillgängliga för alla barn och ungdomar? Hur får vi en långsiktigt hållbar struktur i klubben så att den kan erbjuda friluftslivsaktiviteter till barn och ungdomar i många år framöver?

HUR KAN VI STARTA NYA KLUBBAR?

4H:s syfte är att utveckla barn och ungdomar till engagerade, välmående och ansvarstagande människor med respekt för omvärlden samt att främja ett sunt levnadssätt för barn och ungdomar genom friluftsliv, aktiv fritidsverksamhet och kulturella aktiviteter.

Visionen uppnås genom vårt motto "lära genom att göra" samt utifrån de fyra H:na genom bland annat: Sveriges 4H arbetar för detta syfte utifrån de fyra H:na samt organisationens motto genom att: Ge barn och ungdomar ansvar och möjlighet att påverka sin fritid genom föreningsdemokrati

TÄNK PÅ FÖLJANDE VID UPPSTART AV NY 4H-KLUBB:

Det ska vara lätt att göra rätt

Få barn och unga brinner för föreningsteknik eller korrekta styrelsemötesprotokoll. Av den anledningen måste det vara lätt att göra rätt när de startar sin 4H-klubb, så att de inte behöver göra om processen två gånger. Ta reda på vad som gäller just idag genom att maila info@4h.se.

Låt idéerna flöda

Har ni svårt att komma på vad ni vill göra i er nya 4H-klubb? En metod för att komma runt detta är att låta alla skriva ner sina idéer på en post-it-lapp. Samla sedan in lapparna och sätt upp dem på väggen. Diskutera sedan alla idéer och samlas kring några.

Ett annat sätt att få igång tankeverksamheten är att ställa frågor så som "hur skulle vi kunna göra så dyra aktiviteter?", "hur skulle vi kunna göra aktiviteter så billiga som möjligt?", "hur skulle vi kunna göra så tråkiga aktiviteter som möjligt?" och "hur skulle vi kunna göra så roliga aktiviteter som möjligt?". När idéerna kommit igång är det ofta lättare att hitta en rimlig väg framåt där aktiviteternas känns roliga och lagom kostnadssamma.

Ett tredje tillvägagångssätt är att enskilt eller i små grupper fråga ungdomarna vad de tycker under en längre tid. Då kan de som inte vågar prata inför en större grupp, komma med viktiga inspel.

Prova-på-aktiviteter

Locka nya deltagare genom prova-på-aktiviteter då märker man vad som lockar hos målgruppen som man vill nå. Börjar deltagare på kravlösa aktiviteter kan steget vara lättare att sedan fånga upp deras engagemang och berätta hur de kan starta en 4H-klubb.

Aktiviteten är inte det viktigaste i slutändan

Vi lockar nya medlemmar genom aktiviteter. Det kan vara sommarläger, djurskötarkurser eller något annat, men det som får dem att stanna sedan är något annat. Ledarna är viktiga och känslan av att man kan vara sig själv i gruppen.

Citat från en förälder i en klubb:

”Jag vet inte vad ni gör, men mina barn älskar det ni gör.”

HUR KAN VI FÅ IGÅNG VILANDE KLUBBAR?

Engagemanget i klubben kan efter en tid minska och årsmötet får svårare att hitta personer som vill sitta i styrelsen och driva klubbverksamheten vidare. Ett resultat av detta är antingen vilande eller nedlagda klubbar i geografiska områden där vi gärna vill bedriva verksamhet. Ibland kan det vara bättre att lägga ned klubben och fokusera på andra områden, men i de fall där vi vill göra en satsning för att få igång klubben igen är det en fördel att organisationsnummer och bankkonto redan finns.

TÄNK PÅ FÖLJANDE VID ÅTERSTART AV EN VILANDE KLUBB:

Hitta nyckelpersoner

Finns det personer som fortfarande vill engagera sig i klubben? Finns det tidigare medlemmar som blivit äldre och vill testa att ta ansvar för aktiviteter? Kanske finns det medlemmar som fått egna barn och vill skapa verksamhet för nästa generation 4Hare.

Ta kontakt med dessa och ge dem löpande information om 4H.

Utgå ifrån deras intressen

Vad vill medlemmarna göra? Fånga upp det och utgå ifrån det när nya aktiviteter planeras. Barn och unga vill vara med om de får vara med och bestämma.

Om en tidigare styrelsemedlem kommer med gamla bokföringspärmar och berättar om vilka aktiviteter de hade förr i tiden kan det döda engagemanget som de unga har. Låt ungdomarna idag bestämma om klubbens framtid. Kanske vill de starta en brädspelsklubb?

Det behövs en kick

För att det låga engagemanget inte ska fortsätta som tidigare behövs extra: en kick. T.ex. kan vi besöka de intresserade och bjuda på pizza.

Diskutera under måltiden vad som behövs för att de ska komma igång igen. Kanske behöver de pengar till mat så de kan ordna en träff för att få in nya medlemmar. Om det som behövs är rimligt återstår att undersöka hur de kan få rätt förutsättningar. Kan 4H länet gå in och sponsra en träff? Kan länsförbundet hjälpa dem att söka projektmedel från en stiftelse?

På det här sättet kan vi visa att vi bryr oss om dem och peppa dem att fortsätta!

Stöd

Om den vilande klubben kommer igång igen kommer de behöva mer stöd under en tid. Stödet kan komma från en mentor, förälder, 4H:s länsförbundsstyrelsen eller någon ideell ungdom.

Undersök hur utbildningsbehovet ser ut. Behövs det ledare? Då behöver de gå en ledarkurs. Någon behöver tänka till och fånga upp enskilda ungdomar och fråga om de vill gå en kurs inom t.ex. foto, om det är personens intresse. Där kan Studieförbundet vara till hjälp.

HUR BLIR AKTIVITETER ATTRAKTIVA OCH TILLGÄNGLIGA FÖR ALLA BARN OCH UNGDOMAR?

Om inte barn och unga tilltalas av aktiviteterna kommer de inte att prioritera det. Det måste vara roligt!

TÄNK PÅ FÖLJANDE NÄR DU PLANERAR AKTIVITETER:

Utgå ifrån målgruppen

Ta dig tiden att lyssna på vad deltagarna vill göra, vad tycker de är kul och se till att ha någon aktivitet för olika åldrar. Se till att det finns några aktiviteter som passar de yngre och några som passar de äldre. Anpassa inte aktiviteten efter få personer som är mycket yngre, för då förlorar man de äldre. Ibland vill även ledarna få bara vara deltagare och ha roligt. Då kanske en ledarhelg kan vara aktuellt.

EXEMPEL

Sibbarp 4H-klubb bjöd in medlemmar från 12 år till en aktivitet med laserdome. Syftet var att visa uppskattning för att de gör saker för klubben och aktiviteten blev som en betalning för allt jobb. En sådan gest ger medlemmarna en morot till att de ska vilja hjälpa till i framtiden.

Det var en efterfrågad aktivitet och följdes av följande citat från en medlem:

”Det som inte var kul förut, har man märkt att det har försvunnit. Ledarna lyssnar liksom.”

Planera

Starta terminen med ett planeringsmöte där alla får vara med. Samla även in önskemål under aktiviteter. Låt sedan styrelsen göra en lista på aktiviteter. Då bestämmer klubben vad de vill göra under kommande halvår. Dela sedan ut ansvar för de olika aktiviteterna. Någon behöver vara ansvarig för att det ska bli av.

Vill ingen ta ansvar att planera aktiviteten? Då kanske den inte är så aktuell? Det är viktigt att planeringen utgår ifrån målgruppen.

Var inkluderande

Det kan handla om allt från att ha glutenfria alternativ till tårttävlingen till att ha information på flera språk.

Hög kvalitet och en "coolhetsfaktor"

Det ska vara något extra att delta på en 4H-aktivitet. Det ska vara meningsfullt och roligt, deltagarna ska inte känna att de lika gärna kunde varit hemma. Aktiviteter får inte vara halvbra, ha hellre få aktiviteter som är bra istället för många som är halvbra.

Gör aktiviteter som det kommer pratas om, som är något extra. Då kommer barnen prata om det i skolan med sina kompisar. Tex "ni missade värsta resan till Liseberg i helgen!". Då når 4H ut till fler och det blir en positiv klang.

Att få en "coolhetsfaktor" på aktiviteten behöver inte vara så avancerat, tex om medlemmarna gillar att pyssla så kan man testa batik.

Snabb kommunikation på medlemmarnas villkor

Om alla har Facebook kan Messenger vara ett alternativ. Starta en Messengergrupp för alla som är med på träffar och skicka information där. Då kan styrelsen sedan använda alla sparade meddelanden när de ska göra verksamhetsberättelse eller aktivitetsrapport till kommunen.

Det är också viktigt att medlemmarna vet vem de ska fråga om de undrar något. Personal eller andra stödfunktioner behöver kommunicera på ett sätt som klubben efterfrågar. Det kanske inte funkar med mail. Om de sedan undrar om något är det viktigt att de får svar snabbt, gärna inom 24 timmar.

EXEMPEL

Träslövs 4H-klubb valde att skicka ett sms till alla deltagare från sommarlägret och matskolan för att bjuda in dem till nästa aktivitet. Det var en personlig inbjudan och resulterade i 20 nya engagerade medlemmar på nästa aktivitet.

En mötesplats

Om klubben på sikt kan få en mötesplats där de kan ha sina träffar kommer det öka känslan av samhörighet.

EXEMPEL

Ästad 4H-klubb har en lägergård med närhet till skog, bad och utflyktsmål. Där arrangeras olika typer av lägerverksamhet och varje år deltar över 100 barn mellan 10–14 år på något läger. Tack vare att medlemmar ofta deltar på läger som är just på lägergården bidrar det till att de känner trygghet och samhörighet.

Så här beskriver en medlem sin känsla när hon är på väg till lägergården:

"När jag ser taket på Ästad blir jag så glad.

Det är som ett andra hem!"

Merch

Kläder, vattenflaskor, väskor och muggar med 4H-loggan på bidrar till känslan av tillhörighet och gemenskap: "vi är en del av det här". När medlemmar använder kläderna undrar andra deltagare var de har köpt sakerna.

EXEMPEL

Hallands 4H har skapat egna kollektioner och tryckt upp kläder i begränsad upplaga. Det bidrar till en "coolhetsfaktor". Målet är att medlemmarna ska tänka: "Jag har varit på ett läger som har varit tillräckligt bra för att köpa en t-shirt och göra reklam för det" och vilja köpa en tröja.

HUR FÅR VI EN LÅNGSIKTIGT HÅLLBAR STRUKTUR I KLUBBEN SÅ ATT DEN KAN ERBJUDA FRILUFTSLIVSAKTIVITETER TILL BARN OCH UNGDOMAR I MÅNGA ÅR FRAMÖVER?

Om medlemmarna har roligt kommer de att komma tillbaka. Om dessutom ledarna och styrelsen har kul och inte drunknar i styrelsearbete och administration kan en klubb leva länge.

TÄNK PÅ FÖLJANDE NÄR DU VILL ATT EN KLUBB SKA BLI LÅNGSIKTIG:

Samhörighet

Regionala eller nationella träffar kan skapa en samhörighet som är större än den egna klubben. Plötsligt får medlemmarna vänner från andra delar i Sverige och blir en del av något större.

EXEMPEL

Under tre år (2020–2022) kunde projektet "Pinnbröd åt folket", finansierat av Svenskt Friluftsliv ge 4H:s medlemmar runt om i Sverige, från 13 år, gratis läger med betald resa och boende. De fick testa aktiviteter som var nya för målgruppen. Allt från matlagning utomhus till yxkastning och höghöjdsbana. Det bidrog till gemenskap över regiongränserna och en samhörighet nationellt.

Årshjul

Årshjul behövs så att aktivitetsrapporten inte blir en överraskning för alla år efter år. Personalen eller ideella behöver jobba förebyggande och utbilda i förväg istället för att hjälpa styrelsen att släcka bränder när deadline närmar sig för ex årsmöte.

Möjlighet att växa i 4H

När medlemmarna är 10–13 år behöver de uppstyrd verksamhet, men när de är från 14 år lyfter de blicken och det känns häftigt att ha kompisar från alla andra delar i Sverige. Vid 17–18 år har de testat mycket inom 4H och vill åka utomlands.

Vi ska inte vara rädda för att låta en ledare engagera sig i andra delar i 4H om den lockas av det. Om en person inte vill sitta i styrelsen längre, fråga vad hen vill göra istället. Då får personen växa och får möjlighet att utvecklas ytterligare. Resultatet kan bli att klubben förlorar ledare på grund av detta, då måste klubben ständigt fylla på underifrån med nya medlemmar som växer upp och blir ledare.

Sprid informationen

För att få engagemang hos ungdomar är det viktigt att sprida informationen brett, inte bara till en nyckelperson eller en styrelse. Risker är stora att informationen fastnar där.

EXEMPEL

På Riksförbundets digitala utbildningar deltog ingen från ett visst länsförbund inom 4H, åtminstone var det vad länsförbundet själv trodde under tiden. Det visade sig senare att de varit väl representerade på utbildningarna. En medlem hade fått informationen på annat håll och anmält sig på egen hand. Jätteroligt!

Det ska vara lätt

Idag hjälper föräldrar, äldre medlemmar eller personal till med styrelsearbetet, tex kassörrollen. Det finns en missuppfattning att ingen vill vara kassör i en klubb. Det kommer ifrån att man tror att det är mycket svårare än vad det är. Det behöver inte vara krångligt. Det räcker med ett papper, kassabok, kassaskåp och kontanter.

Uppmuntran och uppskattning

Om en deltagare har en idé eller fråga så ska vi fånga upp det engagemanget och se hur vi kan ge personen förutsättningar att genomföra det. Det är också viktigt att ge engagerade personer bekräftelse och uppskattning. Många spenderar stor del av sin fritid på 4H utan att få ett tack. Då är risken att det känns som att man sliter i onödan, att ingen uppskattar det. Det dödar engagemang.

Ta vara på lägerbarnen

Idag finns det en missuppfattning att deltagare från läger inte är riktiga medlemmar eftersom de inte varit med i 4H innan eller efter lägret. Vad skulle hända om vi såg dem som riktiga medlemmar och fångade upp dem? Prata med deltagarna sista dagen och säg "visst är det tråkigt att vi inte ska ses igen efter imorgon? Kom på träffen på torsdag eftermiddag." och dela ut en inbjudan. Om det inte görs på plats kan man skicka ut inbjudningskort, likt ett barnkalas, efteråt.

